

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om boligsikring.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 43) findes i tidenden sp. 643, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 61).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri af 1958.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 44) findes i tidenden sp. 644, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 61).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri af 1967.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 45) findes i tidenden sp. 644, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 61).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Kaj Andresen: En del af de ændringsforslag, der er fremsat her til anden behandling af lovforslaget om ændring af lov om boligsikring, er enten af mere redaktionel karakter eller har til hensigt at klargøre, ikke mindst hvordan boligsikringen beregnes på grundlag af det indkomstkriterium, der nu anvendes. Jeg tror, at vi med hensyn til indkomstkriteriet er nået så langt, som det er muligt. Grundlaget er nu ind-

komsten uden de mange hidtidige fradrag. Boligtageren har pligt til at meddele ændringer i indkomsten i årets løb, som kan medføre ændringer i boligsikringen; der kan i årets løb reguleres såvel op som ned, og ved årets slutning foretages en opgørelse, hvorefter en eventuel for meget betalt ydelse skal tilbagebetales. Herudover vil kommunerne nu med den nye beføjelse kunne skønne i visse særlige tilfælde og vurdere indkomstgrundlagets rigtighed.

Jeg rejste ved første behandling spørgsmålet om den grænse på 8.100 kr., der var sat som maksimalgrænse for boligsikringsydelsen. Jeg kan godt sige, at jeg egentlig helst havde set den helt bortfalde, men jeg kan acceptere den formulering, lovforslaget nu vil få, efter hvilken det bliver kommunen, der i det enkelte tilfælde kan skønne, om 8.100 kr.s grænsen kan overstiges. Det vil naturligvis i høj grad afhænge af, hvordan denne bestemmelse administreres; jeg mener, at den bør administreres ud fra en socialt betonet vurdering. Det kan gå at have grænsen på de 8.100 kr., når den i almindelighed skal opfattes som en grænse opad; men jeg vil gerne bede boligministeren bekræfte, at administrationen af den og cirkulærerreglerne om den vil komme til at gå på, at de særlige omstændigheder, der er tale om, netop er de tilfælde, hvor sociale forhold, altså lav indkomst og mange børn, forårsager den lidt højere boligsikring.

Vi har fået en række henvendelser i udvalget. Vi har bl. a. fået en henvendelse fra Faglig Ungdom med en udførlig redegørelse for værelseproblemerne — et stort og værdifuldt materiale, der ikke bør henlægges. Vi har været enige om, at man ikke kunne løse det problem i denne forbindelse; spørgsmålet er, om det overhovedet skal løses i forbindelse med boligsikringen. Men der findes i dette materiale en række oplysninger om de unges værelseforhold, som gør, at det er nødvendigt at se nærmere derpå og overveje, hvilke løsninger man kan nå til. Derfor tror jeg, at man også i boligudvalget bør gennemgå materialet grundigt, når vi nu genoptager arbejdet efter gennemførelsen af disse lovforslag.

Man har en del drøftet spørgsmålet om reduktion af boligsikringen, når boliger for pensionister er på mere end to rum — altså den dispensationsbestemmelse, der i sin tid

[Kaj Andresen.]

blev gennemført med de 60 m². Vi har ikke fået klaret problemet denne gang heller; her støder administrative vanskeligheder jo sammen med ønsket om en rimelig behandling af folkepensionister. Også i dette spørgsmål tror jeg man bør overveje, om der ikke kunne findes en løsning, sådan at man på én gang kunne tilfredsstille såvel kommunerne som pensionisterne. Det gælder i øvrigt her, som det også gælder f. eks., hvor folkepensionister bor på værelser, at der stadig væk — det vil jeg gerne understrege — kan ydes hjælp i særlige tilfælde over kommunernes rådighedsbeløb. Det bør måske også understreges over for kommunerne i den forbindelse, at netop nu, da boligsikringen i så mange tilfælde løser problemerne, kan man anvende så meget mere af rådighedsbeløbet til de særlige grænsetilfælde, hvor de generelle regler ikke er tilstrækkelige.

Vi har endelig fået en henvendelse fra Københavns kommune, der peger på en række problemer i forbindelse med boligsikringsordningen. Det har ikke været muligt i den korte tid, der var til rådighed, at nå en grundig behandling heraf. Men jeg vil gerne understrege, at der her er rejst en række problemer, som jeg mener vi i boligudvalget må tage op og tage os tid til virkelig at undersøge, og jeg beder om boligministerens bistand til en undersøgelse af, hvilke af disse problemer der kan løses hen ad vejen.

Endelig er der et ændringsforslag til lovforslaget vedrørende lov om boligbyggeri af 1967 om grænsen på de 3.500 kr. Jeg er tilfreds med, at vi nu får en formulering, sådan at der med hensyn til denne adgangsgrense til det sociale byggeri nu bliver taget hensyn til den helt aktuelle indkomst. Hermed får vi klaret nogle af de problemer; der har været med den hittidige administration.

Jeg kan i øvrigt anbefale de foreliggende ændringsforslag til vedtagelse og lovforslagene til videre behandling.

Knud Østergaard: Tre uger efter de tre boliglovforslags fremsættelse her i tinget og kun godt 14 dage efter første behandling af dem står vi i dag med lovforslagene til anden behandling. Det er en forceret, men ikke for-

jasket fremgangsmåde. Lovene skal træde i kraft pr. 1. april i år, og denne kendsgerning tror jeg alle partier har indrettet sig efter under udvalgsarbejdet. Man har ved gennemgangen formuleret klare og koncise spørgsmål til boligministeren, og denne har på sin side dels i skriftlig form, dels under samråd givet boligudvalget ekspeditte og klare svar. Et resultat af dette samarbejde foreligger nu i form af enkelte ændringsforslag, der alle er fremsat af boligministeren og alle tiltrådt af det samlede udvalg.

I bemærkningerne giver vi udtryk for begrundelsen for ændringerne, der ikke er af væsentlig karakter. De er udtryk for indvundne erfaringer fra den korte tid, boligsikringsordningen har været i kraft. Jeg skal derfor ikke gå i detaljer, men på mit partis vegne give tilslutning til ændringsforslagene, som vi vil stemme for, ligesom vi ved tredje behandling vil stemme for lovforslagene som helhed.

Det fremgår imidlertid af det materiale, som udvalget har modtaget bl. a. fra Københavns kommune, at loven sikkert ikke har nået sin endelige udformning. Denne lovgivning er et stort skridt henimod en større retfærdighed, og for at opnå denne retfærdighed har man hyppigere end tidligere måttet medinddrage kommunerne i administrationen af loven. Hr. Kaj Andresen var inde på disse forhold, og jeg vil give tilslutning til de tanker, som hr. Kaj Andresen gav udtryk for: vi må i boligudvalget arbejde videre med de problemer, der har rejst sig, og vi må prøve på at finde en løsning på dem.

Jeg vil altså på mit partis vegne give tilsgagn om fortsat velvillig behandling af lovforslagene.

Ib Thyregod: Som det allerede er nævnt, har der været enighed i boligudvalget om lovforslagene og de ændringsforslag, som nu agtes gennemført. På den anden side har vi haft ret kort tid til gennemgang af de mange problemer, som knytter sig til hele boligsikringsordningen. Vi har også i forbindelse med disse lovforslag som tidligere i forbindelse med det oprindelige boligsikringslovforslag navnlig arbejdet ud fra to synspunkter: vi ønskede større samtidighed med hensyn til boligsikringsydelsen i forhold til indtægten, og vi ønskede en tilnærmelse af grundlaget til den egentlige indkomst, altså

[Ib Thyregod.]

væk fra den skattepligtige indkomst, fordi vi mente, at den skattepligtige indkomst ikke altid gav det rette billede af det behov, som fandtes netop på boligområdet.

Vi mener, at der med lovforslaget om ændring af boligsikringsloven og med de foreliggende ændringsforslag er sket fremskridt her, navnlig derved, at der både ved opgang og nedgang i indtægten kan ske en regulering i boligsikringen midt i perioden. Det er jo her, de sociale hensyn kan komme frem i tilfælde af sygdom, arbejdsløshed og lignende; der kan pludselig midt i en periode opstå et betydeligt større behov for en boligsikringsydelse. Det kommer her ind i billedet, og det er ikke tilstrækkeligt fremme, hvis man har en ordning, som alene virker på grundlag af den indtægt, man har haft i det foregående år.

Vi mener altså, der nu er tilstræbt en større samtidighed, og at der også, hvilket jo er en konsekvens af ændringerne i skatte-lovgivningen, er sket en tilnærmelse til den egentlige nettoindkomst. Kommunerne har været spurgt, som det har været nævnt ved første behandling, og halvdelen af dem er gået ind for den skattepligtige indkomst, mens den anden halvdel er gået ind for, at andre synspunkter skulle lægges til grund.

Vi vil gerne med henblik på senere revision af ordningen se på, om der er andre veje at gå. Jeg vil i denne forbindelse gerne fremhæve, at det af en artikel i Jyllands-Posten fremgår, at ekspeditionssekretær Johannes Brigsted i et foredrag i Nyborg for nylig har udtalt, at man har konstateret i nogle tilfælde, at lejere ved at placere deres penge i udlandet har kunnet bringe deres skattepligtige indkomst så langt ned, at de har kunnet opnå boligsikringstilskud. Man kunne også måske finde andre tilfælde, hvor de skattemæssige forhold ikke bør være de afgørende for spørgsmålet om boligsikring, og alle disse ting vil vi gerne fortsat arbejde med i boligudvalget.

Hertil kommer jo, at vi har fået en række henvendelser, bl. a. en henvendelse fra Københavns kommune, som vi har fået på så sent et tidspunkt, at der ikke har været mulighed for at tage realitetsstandpunkt til de forskellige forslag, som her stilles. Jeg for mit vedkommende vil gerne fremhæve bl. a. det, som jeg også tidligere har været inde på:

problemet om selvpensionisternes stilling i forhold til boligsikringsordningen. Men Københavns kommune peger også på en række andre områder af social betydning med henblik på boligsikringsordningen. Jeg har også tidligere nævnt betydningen af en særlig boligsikringsordning i forbindelse med saneringslovgivningen.

Ved første behandling rejste jeg spørgsmålet om bedre refusionsregler i forhold til kommunerne. Jeg er glad over, at dette problem nu er blevet rejst fra boligministeriet, således at man forhåbentlig kan finde en løsning på dette spørgsmål for de kommuner, som har betydelige udlæg til boligsikringen og derigennem har en vanskelig likviditet.

Der er, som det fremgår af forslaget, nu lagt et loft over boligsikringen, dog med en dispensationsregel. Der er endvidere en skønsmulighed for kommunalbestyrelserne, som jeg håber vil blive anvendt i de tilfælde af misbrug, som utvivlsomt vil kunne komme til at foreligge, og som også er blevet omtalt af ekspeditionssekretær Brigsted i det foredrag, han har holdt i Nyborg.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale de foreliggende lovforslag og de stillede ændringsforslag til vedtagelse her i tinget.

Else-Merete Ross: Ved førstebehandlingen blev der givet eksempler på, at et højeste beløb for boligsikring på 8.100 kr. i visse københavnske omegnskommuner kan være for lavt, hvis man gennem boligsikringen ønsker at få familier med lav indtægt bort fra dårlige boliger ud til nybyggeriet i omegnen. Fordelen ved en fast beløbsgrænse er, at den er klar og administrativt let håndterlig; men som alle faste grænser kan den komme til at ramme tilfælde, hvor der er et socialt behov for en større sikringsydelse. Det foreslås derfor, at beløbsgrænsen 8.100 kr. fastholdes i princippet, men at der i konkrete tilfælde, hvor der efter kommunalbestyrelsens skøn foreligger særlige omstændigheder, kan gives en højere ydelse. Dette ændringsforslag anbefaler vi fra det radikale venstre.

Selv om der i §§ 7-11 hovedsagelig foreslås redaktionelle ændringer, ved at man placerer paragraffer og enkelte stykker under paragrafferne på en anden måde, er resultatet blevet en klargørelse, som er en

[Else-Merete Ross.]

stor fordel for folk, der skal læse loven. Det fremgår nu tydeligere, at boligtageren skal gøres opmærksom på, at en væsentlig og varig nedgang i husstandens indkomst giver mulighed for efter ansøgning allerede i den følgende måned at få boligsikringen forøget. Samtidig står det nok også tydeligere, at en ændring i husstandens indkomst i opadgående retning omgående skal meddeles kommunalbestyrelsen, hvis den kan medføre bortfald eller nedsættelse af boligsikringsydelsen. Ved disse to bestemmelser er man kommet et skridt i retning af den samtidighed mellem indtægt og boligsikring, som må være ønskelig.

Det har i udvalget været drøftet, om det ville være rimeligt i husstande med kun 1 voksen og 1 barn at forhøje procenten, ikke med 5, men med 10, specielt for de lavere indkomstgrupper. Trods sympati for denne gruppe har det vist sig, at det kunne medføre urimelige resultater for den enkelte husstand som følge af de derved fremkomne spring i skalaen, så tanken er blevet opgivet.

Spørgsmålet om boligsikring også for lejede værelser for unge og for pensionister har været rejst fra de to delegationer, der havde foretræde for udvalget. Ved første behandling mente hr. Kaj Andresen, at vi måtte sikre en klar adskillelse imellem, hvad der er værelse, og hvad der er bolig eller lejlighed, så det bliver helt klart, hvornår der kan ydes boligsikring. Da vi ikke har nået det i udvalget, vil jeg spørge ministeren, om en sådan klar sondring kunne indføres i cirkulæret.

Selv om vi er klar over vanskelighederne for mange ved at betale en for den enkelte relativt meget høj leje for et lejet værelse, mener vi ikke, at dette spørgsmål kan løses under denne lov. For de unges vedkommende må vi måske søge spørgsmålet løst i forbindelse med kollegieloven.

Der er nu indført den bestemmelse, at huslejenævne skal godkende prisen for udlejede værelser. Da jeg har hørt utilfredshed med det beregningsgrundlag, nogle huslejenævn anvender, vil jeg bede boligministeren undersøge dette spørgsmål, så lejen i intet tilfælde sættes højere end rimeligt.

Boligsikringsordningen har medført en

betydelig stigning i de udlæg, kommunerne skal foretage mod senere statsrefusion. Spørgsmålet om en eventuel forskudsvis refusionsordning er taget op i boligministeriet, men er endnu ikke nået at blive færdigbehandlet. Boligudvalget har fra Københavns magistrats 3. afdeling fået en skrivelse, desværre først den dag, vi behandlede udkast til betænkning. Allerede efter nuværende lov skal de løbende reguleringer finde sted pr. 1. juli, men magistraten ønsker reguleringen udsat til 1. oktober. Derved vil man forrykke reguleringen med et helt kvartal. Da andre kommuner ikke har gjort indsigelse, må man håbe, at Københavns kommune vil kunne klare at følge med i reguleringen pr. 1. juli, således som den finder sted i den øvrige del af landet.

Magistraten har peget på det ønskelige i ændringer for boligsikringer for pensionister, der flytter til en mindre lejlighed, for pensionister, der bor uden for de egentlige pensionistboliger, og på det ønskelige i, at pensionistreglerne kunne omfatte personer i aldersgruppen 60-67 år, f. eks. visse selv-pensionister, der økonomisk ikke adskiller sig fra den egentlige pensionistgruppe, samt på adgang til boligsikring for visse andre svage og handicappede ældre. Desværre har vi ikke kunnet nå at behandle disse mange spørgsmål, men vil tage dem op til grundig drøftelse i det stående boligudvalg.

Ændringen i lov om boligbyggeri af 1967, hvorefter der ved indflytning i socialt boligbyggeri tages så stort hensyn til den øjeblikkelige aktuelle indkomst som gørkligt, kan vi tiltræde.

På det radikale venstres vegne skal jeg anbefale at stemme for lovforslagene og de ændringsforslag, der er stillet.

Arne Larsen: Ved denne andenbehandling af forslag til lov om ændring af lov om boligsikring m. m. er der grund til at beklage, at der har været alt for lidt tid for udvalget til at gennemarbejde loven og den række af problemer, som vitterlig er forbundet med denne nye lovgivning. De foreslåede lovændringer skal imidlertid træde i kraft pr. 1. april, men der henstår stadig væk en hel del problemer, som det bliver nødvendigt for boligudvalget at arbejde videre med. Derfor vil jeg mene, at lov om boligsikring inden alt for længe igen bør tages op

[Arne Larsen.]

til en nøjere gennemgang og eventuel ændring. Loven har kun virket i et meget begrænset tidsrum, den trådte i kraft 1. april 1967, og det vil vel være rimeligt at indhøste endnu nogle erfaringer med hensyn til lovens virkninger, før vi når frem til lovens endelige og mest hensigtsmæssige udformning. Forhåbentlig vil boligministeren i næste samling være i stand til at fremlægge eventuelle ændringer af boligsikringsloven så tidligt, at udvalget grundigere kan få lejlighed til at bearbejde stoffet.

Der er foreslået en del ændringer til det oprindelig fremsatte forslag. Det foreslåede maksimumsbeløb på 8.100 kr. for en boligtagers årlige boligsikringsydelse, som bl. a. skulle tilsigte at forhindre misbrug, er blevet lempet, hvilket jeg finder er udmærket, idet et sådant maksimum jo i visse tilfælde også vil kunne ramme husstande, som har et virkelig særligt socialt behov for en større boligsikringsydelse; derfor kan vi bifalde, at kommunalbestyrelserne får adgang til at dispensere fra denne regel.

Endvidere er jeg tilfreds med ændringsforslag nr. 2, hvori det tydeliggøres, at den regel, som i almindelighed gælder for husstande med kun 1 voksen og 1 barn, altså for enligstillede: nemlig at den maksimale boligsikring i procent af lejen forhøjes med 5, nu også helt klart kommer til at gælde for pensionisthusstande med 1 voksen og 1 barn; så er der ikke så meget at gå fejl af; nu står det klart og tydeligt i loven.

Ændringsforslagene nr. 7 og 8 om en ny affattelse af §§ 10 og 11 kan vi også bifalde. Ved første behandling gjorde jeg mig til talsmand for, at der burde gøres mest muligt for, at boligsikringen blev ydet i forhold til den aktuelle husstandsindkomst ikke alene i de tilfælde, hvor husstandsindkomsten gik i vejret og dermed boligsikringen blev reguleret nedad, men at der også helt klart blev indarbejdet en mekanik i loven, hvorefter boligsikringen aktuelt kunne sættes i vejret i de tilfælde, hvor husstandsgrundlaget forrykkedes i nedadgående retning; f. eks. i tilfælde af sygdom, arbejdsløshed, forøgelse af børnetal osv. En sådan regulering bliver nu som følge af ændringsforslaget indarbejdet, og regulering kan ske med virkning fra begyndelsen af den måned, som følger efter ansøgning herom.

Herved kommer vi bort fra den halvårige regulering, som tidligere fandtes i boligsikringsloven. Nu får altså boligtagere mulighed for på et hvilket som helst tidspunkt at få reguleret boligsikringen opad. Samtidig må vi naturligvis tage det med, at regulering også kan finde sted oftere i nedadgående retning, når indtægten stiger. Men alt i alt synes jeg, det er en god ændring, vi her har fået af boligsikringsloven.

Der er, som andre ærede ordførere har været inde på, en del uløste problemer. Spørgsmålet om kommunernes refusion for de udlagte store beløb til boligsikring har vi ikke fået løst, og det er klart, at det er et meget stort problem, især for udviklingskommunerne, hvor der sker et stort boligbyggeri. Boligministeren har oversendt problemet til finansministeriet, og jeg håber meget, at der bliver truffet en tilfredsstillende løsning, så man kan hjælpe kommunerne på dette område.

Københavns magistrat har rejst nogle problemer, som man vel også bør se nærmere på; desværre er de fremkommet så sent, at udvalget ikke har haft lejlighed til at bearbejde disse problemer; men jeg tror, det er noget, man må arbejde videre med i boligudvalget.

Ungdommens boligproblem er stadig væk heller ikke tilfredsstillende løst. Vi har fået en henvendelse fra Faglig Ungdom, som især peger på den del af ungdommen, der bor som logerende på værelser, klubværelser o. lign., og som tit og ofte jo må give en ganske høj leje for sådanne værelser. Det har ikke været muligt i denne omgang og i forbindelse med denne lovgivning at klare dette problem; men det er der. Det er muligt, at det kan løses i forbindelse med kollegieloven, som bl. a. fru Else-Merete Ross var inde på; men jeg har forstået, at kommunerne har visse rådighedsbeløb, hvorved man kan hjælpe ældre medborgere, der bor som logerende; der var vel også en mulighed for, at disse rådighedsbeløb kunne stilles til rådighed for unge under uddannelse eller unge med særlig lave indtægter. Der er altså stadig væk problemer, som jeg mener boligudvalget må arbejde med i den kommende tid.

I øvrigt hilser vi altså de stillede ændringsforslag med tilfredshed og kan give dem vor varmeste anbefaling. Det er klart, at der i

[Arne Larsen.]
forbindelse med disse ændringer af boligsikringsloven må følge et cirkulære fra boligministeriet, og jeg henstiller, at det bliver så udførligt som muligt, og at boligtagerne modtager de oplysninger, som er relevante i forbindelse med ændringen af loven, især her hvor det gælder om, at man kan få reguleret sin boligsikring ved nedadgående indtægt.

Ja, med disse bemærkninger skal jeg anbefale de stillede ændringsforslag.

Kai Moltke: Jeg er i den lidt mærkelige situation, at jeg med hensyn til en række enkeltheder i denne lov og med hensyn til boligministerens sikkert ganske interessante og saglige begrundelse osv. faktisk står her ganske uden orientering. Det har bragt mig i den situation, at medens jeg ellers selvfølgelig ville have udarbejdet konkrete ændringsforslag til denne behandling, bliver jeg nu nødt til at stille blot et par for mig afgørende ændringsforslag til lovforslagets tredje behandling, idet der jo er den bestemmelse her i tinget, at ændringsforslag skal være trykt og omdelt dagen i forvejen, for at de kan komme til behandling uden tingets samtykke — og det skal jeg forså vidt tinget for at skulle give.

Når forholdene ligger sådan, er det jo for det første, fordi man her har brugt en tid til udvalgsarbejdet, som står i modsat forhold til vigtigheden af det lovkompleks, som her er til behandling. Yderligere er der åbenbart et eller andet sted, i præsidium eller sekretariat, sket en vis erindringsfor skydning, idet disse lovforslags behandling ikke var opført på denne plan, og hverken boligudvalget eller medlemmerne var indstillet på, at de skulle behandles i dag. Det gør jo, at man kommer i en noget mærkværdig situation, hvis en vigtig lov skal have en saglig behandling. Jeg forstår, at det endogså kom bag på udvalget, at arbejdet skulle sluttet i et sådant tempo, at det først afsluttedes onsdag, og at f. eks. jeg først modtog ikke et trykt eksemplar af

betænkningen, men et fortryk med visse rettelser med blæk onsdag aften kl. 10. Her vil jeg straks gøre indsigelse og sige, at sådanne behandlingsformer kan tinget ikke være bekendt.

Så til nogle principielle ting. Dette har selvfølgelig sat sig spor i lovforslaget i den forstand, at man som grundlag for fordelingen af boligsikring har måttet blive stående ved den skattepligtige indtægt. Jeg forstår ærlig talt ikke, hvordan min forgænger her på talerstolen, hr. Arne Larsen, uden videre kan tilslutte sig et sådant grundlag. Nu beredes der nye afskrivningsregler; der bebudes fradrag på grund af opsparing, der kan blive tale om fradrag på grund af renter af privat gæld, der kan blive tale om en hel række andre faktorer, som i og for sig gør begrebet den skattepligtige indtægt til noget ganske illusorisk. Og så ikke en bemærkning i betænkningen om, at det ville være ønskeligt at få en socialt mere ligevægtig størrelse som grundlag for loven. Det er min første indvending.

Min anden indvending er, at denne lovændring jo ikke betyder nogen løsning på de grundlæggende problemer. Jeg har ganske vist noteret den bestemmelse i § 10, som giver adgang til, at man kan få forhøjet boligsikringen, hvis éns husstandsindtægt skulle være synkende, også uden for den halvårige termin, men både i § 10, stk. 3, og i bemærkningerne til denne paragraf står der, at ændringen skal være væsentlig og af varig karakter. Men hvis det nu drejer sig om langvarig sygdom, eller hvis det drejer sig om indtægtsnedgang på grund af arbejdsløshed, hvem kan opfylde det kriterium, at sådanne foreteelser skal være væsentlige og af varig karakter? Hvordan kan det gå til, at en sådan formulering i en lov, på et tidspunkt hvor arbejdsløshedsprocenten er stigende, som den er, kan blive stående og få hele 5 partiers enstemmige tilslutning uden ændringsforslag? Jeg skal ikke gøre nogen hemmelighed af, at jeg på dette punkt agter ved tredje behandling at stille

[Kai Moltke.]

et konkret ændringsforslag, som skal prøve at råde lidt bod på et vigtigt problem, som her ganske er blevet overset af alle udvalgets partier. Det er jo ingen hemmelighed, at vi i forvejen ved revisionen af arbejdsløsheds-kasseloven har fået bortfald af det huslejetilskud netop til arbejdsløse, som fandtes i den tidligere arbejdsløshedslovgivning. Med de priser på lejligheder, som i øjeblikket findes, kunne det vel også være af vital betydning, om man fik en større boligsikring i tilfælde af arbejdsløshed og langvarig sygdom, og det blokeres af den nu foreslåede tekst.

Nå ja, så er det et fremskridt, at en familie med 1 forsørger og 1 barn får forbedret satserne med 5 pct.; jeg skal ikke lægge skjul på det. Men uløst er et sådant problem som fordelingen af byrderne mellem stat og kommuner — det tages op senere — uløst er et problem som boligforholdene for hele den ungdom, som er henvist til værelser, og en hel række andre ting, som skulle have været taget med i betragtning. Det var jo netop erfaringerne fra den periode, der nu er forløbet under boligsikringslovens eksistens, som her skulle have været grundlag for at føre loven à jour og gøre den konsekvent.

Under disse forhold og i betragtning af, at den uvarslede fremskyndelse af anden behandling af denne lov her i tinget har anbragt os i en temmelig uholdbar situation, skal jeg slutte med at oplæse en erklæring om venstresocialisternes stilling til det foreliggende lovforslag:

„Venstresocialisternes gruppe i folketinget skal hermed nedlægge den skarpeste protest mod den procedure, der er bragt i anvendelse ved behandlingen af ændringerne i lov om boligsikring m. m. Grundet på en angivelig nødvendighed af den nye lovs ikrafttræden pr. 1. april 1968 har man ladet en hel række af de vigtigste og mest aktuelle problemer uløste, en form for typisk lovjaskeri. Det oplyses i den afgivne betænkning, at der angående lovforslagets mangler har været rettet henvendelse til boligudvalget fra lejernes LO og Faglig Ungdom, og at der er modtaget et udførligt skriftligt memorandum fra Københavns magistrats 3. afdeling. Indholdet af disse henvendelser er hverken kendt af eller tilstillet VS-gruppen

eller flertallet af de medlemmer af tinget, der gennem deres afstemning skal tage ansvaret for denne vigtige lov. Om henvendelsen fra Københavns kommune hedder det oven i købet i betænkningen:

„På grund af den korte tid, der har været til rådighed, har det ikke været muligt for udvalget at gennemarbejde de omfattende problemer, som er blevet rejst af Københavns kommune. Problemerne vil imidlertid blive drøftet videre i senere møder.“

Det turde vist i boligudvalget være en både uheldig og ansvarsløs praksis at foreslå vedtagelse af en lov og så først bagefter sætte sig ind i og tage stilling til afgørende detaljer.

Af betænkningen fremgår ligeledes, at der — midt i kommunernes mange steder akutte likviditetskrise — i lovforslaget ingen løsning er fundet på et så vigtigt problem som byrdefordelingen mellem stat og kommune eller blot fundet en tilfredsstillende løsning på reguleringen af de uholdbare refusionsordninger. Lige så uløst er det afgørende problem om grundlaget for boligsikringen, idet den skattepligtige indtægt fastholdes som fordelingsnorm. Grundlaget er altså bestemt af en række endnu ukendte faktorer som eventuelt fradrag af kommunale skatter, afskrivningsregler, opsparingspræmier, renter af privat gæld og eventuelt under-skud på sommerhuse, et lige så uholdbart som uretfærdigt fordelingsgrundlag. Spørgsmål som boligtilskud for beboere af værelser, forbedring af tilskuddene til unge, nygifte ægtepar uden børn, men med en høj leje og store etableringsudgifter, og til ældre ægtepar, hvis børn er fraflyttet hjemmet, er uløste. Men først og fremmest tages der i det nye lovforslag intet hensyn til forhøjelse af boligtilskud ved nedsat husstandsindkomst ved længere arbejdsløshed og sygdom.

Da et ufærdigt forslag til betænkning med en række ændringer til det oprindelige lovudkast først forelå, utrykt, sent onsdag aften, da samtidig ugeplanen ændredes, så anden behandling blev rykket frem til fredag, har VS i realiteten været udelukket fra både de nødvendige materialer og fra muligheder for at udarbejde de påkrævede ændringsforslag under forsvarlige vilkår. VS kan derfor ikke medvirke til lovforslagets

[Kai Moltke.]

gennemførelse, og VS kræver samtidig, at den i udvalget og ved behandlingen af nævnte lovforslag anvendte fremgangsmåde fremtidig ændres, så at der gives VS adgang til at følge udvalgsarbejdet og få tilstillet alle udvalgsmaterialer. Tingets medlemmer har ret til ligestilling, hvor det drejer sig om saglig deltagelse i lovgivningsarbejdet.

Med disse bemærkninger tror jeg at jeg foreløbig, og indtil ændringsforslag fremsættes ved tredje behandling, i tilstrækkelig grad har markeret vort partis stilling her ved anden behandling.

Boligministeren (Hastrup): Jeg vil gerne takke udvalget for en hurtig og også villig behandling af dette lovforslag. Lovforslaget er jo fremsat, fordi det var nødvendiggjort af det ændrede indkomstgrundlag, som fulgte af den nye skatte Lovgivning. Jeg tror ikke, man med rette kan bebrejde hverken boligministeriet eller folketingsudvalget, at det ikke har taget sig tilstrækkelig tid, når alt tages i betragtning. Vi havde en skæringsdato den 1. april, og den skulle overholdes, det var nødvendigt.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Kai Moltke, som var stærkt kritisk over for selve behandlingen af lovforslaget, at han må jo ikke glemme, at det drejer sig ikke om nogen ny lov, det drejer sig om en lov, som blev vedtaget i fjor, så vidt jeg erindrer med hr. Kai Moltkes stemme, og de ændringer til loven, som er foreslået, er jo ikke ændringer, som man kan betegne som vidtgående eller principielle, men alene ændringer, hvis sigte var at føre lovgivningen à jour i overensstemmelse med det nye beskatningsgrundlag og i øvrigt at gøre lovgivningen bedre på grundlag af de indhøstede erfaringer.

Hr. Kaj Andresen sagde, at han mente, at man med hensyn til indkomstkriteriet var nået så langt, som det var muligt på nuværende tidspunkt, og deri er jeg enig med hr. Kaj Andresen.

Hr. Ib Thyregod var inde på det samme emne, nemlig spørgsmålet om indkomstkriteriet, og jeg tror, vi alle sammen kan være enige om, at det er et spørgsmål, som vi ikke slipper, og at vi, hvis der bliver mulighed for at tilvejebringe et bedre indkomstgrundlag og også en større samtidig-

hed, når vi kommer over til kildeskatten, så naturligvis vil udnytte disse muligheder.

Hr. Kaj Andresen spurgte, om den tilføjelse til bestemmelsen om de 8.100 kr. som maksimum for boligydelsen, hvori der står, at kommunerne kan dispensere fra dette maksimum, skulle forstås på den måde, at det gjaldt tilfælde, hvor der var tale om særlig lav indkomst og særlig mange børn, altså var tale om et særligt socialt behov. Jeg kan helt bekræfte over for hr. Kaj Andresen, at således skal denne tilføjelse opfattes, og det vil også komme til at fremgå af det cirkulære, der udsendes om loven.

Hr. Kaj Andresen og også andre ordførere — det gjaldt fru Else-Merete Ross, og det gjaldt hr. Arne Larsen — var inde på hele spørgsmålet om værelseudlejningen. Jeg mener, at værelseudlejningen er et særligt problem, der ikke henhører under boligsikringsordningen. Jeg er enig i, at det er et interessant og godt materiale, der er kommet fra Faglig Ungdom, og at dette materiale ikke skal henlægges; men jeg vil gerne pege på, at værelseproblemet ikke blot er et problem, der henhører under boligministeriet, men også et problem — det gælder naturligvis navnlig de studerende unge — som har relation til undervisningsministeriet; og for så vidt angår de ældre medborgere, som er henvist til at bo i et værelse, da er det et problem, som socialministeriet har forpligtelser til at interessere sig for og beskæftige sig med. Men jeg vil meget gerne være med til en yderligere undersøgelse af hele dette spørgsmål. Jeg mener, at det i givet fald må ske i et vist samarbejde imellem de 3 ministerier, jeg her har nævnt.

Fru Else-Merete Ross bad om, at der i cirkulæret måtte blive givet en klar definition af forskellen på, hvad der er et værelse, og hvad der er en lejlighed. Ministeriet skal nok bestræbe sig herpå, men der er allerede i det nuværende cirkulære givet en definition, idet man siger, at for at det skal være en lejlighed, kræves der, at der dertil er knyttet et køkken, som udelukkende anvendes af lejereren. Det er altså for så vidt hovedkriteriet. Så er der endvidere forskellige andre bestemmelser, som siger, at der skal være indlagt vand — det følger af, at der skal være køkken — at der skal være afløb for spildevand og afløb til kloak osv. Men er det muligt at give en klarere defi-

[Boligministeren.]
 nition i cirkulæret, vil vi naturligvis bestræbe os derpå.

Hr. Kaj Andresen henviste endelig til den henvendelse, der var kommet fra Københavns kommune, og det gjorde også andre ordførere. Henvendelsen fremkom jo på et meget sent tidspunkt, men jeg vil dog sige, at en række af de spørgsmål, der blev rejst af Københavns kommune, for så vidt allerede var rejst af udvalget i forvejen og drøftet i udvalget, og et af spørgsmålene, nemlig spørgsmålet om maksimumsbeløbet på de 8.100 kr., blev jo løst igennem de forhandlinger, der fandt sted i udvalget. Men jeg er da helt parat til, at boligministeriet bistår med hensyn til en yderligere overvejelse af Københavns kommunes henvendelse.

Hr. Knud Østergaard nævnte, at kommunerne med denne lov får større indflydelse på lovens administration, og det er rigtigt. Der pålægges herved kommunerne et øget ansvar. Det er jo et spørgsmål, som hyppigt er blevet drøftet, hvorvidt lovgivningsmagten skal fastlægge reglerne så stift og så konkret, at kommunerne lige præcis ved, hvad de har at rette sig efter i det enkelte tilfælde, eller der skal være mulighed for kommunerne for at øve et vist skøn. Jeg mener ikke, man helt præcis kan sige, hvad der i alle tilfælde er det rigtige eller det forkerte. Men jeg mener, at i dette tilfælde er det rigtigt, at kommunerne får mulighed for at udøve et skøn, simpelt hen fordi boligmassen er noget overordentlig sammensat og uensartet, og det er overordentlig vanskeligt at lave lovregler, som stiller en skabelon op, der kan passe til alle de mangeartede forskellige boligforhold, som vi møder rundt om i landet. Det er muligt, at nogle kommuner vil ømme sig over, at de altså her får noget mere at bestille. Jeg hører ikke til dem, der vil beklage dette, fordi jeg er tilhænger af det kommunale selvstyre, og jeg synes, at kommunerne kun kan have en interesse i — og de har i hvert fald forudsætningerne derfor — at blive inddraget i større grad i løsningen af denne opgave.

Hr. Ib Thyregod var inde på spørgsmålet om refusionsreglerne, og det gjaldt også hr. Arne Larsen. Må jeg sige om den sag, at boligministeriet er naturligvis indstillet på at gøre noget ud af den, og vi har også rettet

henvendelse til finansministeriet, vi har så sent som i dag rettet en fornyet henvendelse til finansministeriet. Men det er helt klart, at her må der anlægges et princip fra boligministeriets side, for hvis vi skal hjælpe i de enkelte tilfælde, altså dér, hvor en kommune henvender sig, fordi den er kommet i likviditetsvanskeligheder, så skal vi i boligministeriet til at udøve et skøn, som ligger uden for boligministeriets egentlige opgave, nemlig et skøn over, hvordan kommunens almindelige økonomier, og det mener vi ikke er en opgave for os, så hvis der skal laves en bedre ordning, for så vidt angår refusionerne, må det være på den måde, at der bliver tale om generelle retningslinjer fra boligministeriets side.

Fru Else-Merete Ross var inde på spørgsmålet om de pensionister, der ikke er fyldt 67 år, og spurgte, om der kunne gives gunstigere regler, jeg forstod for aldersgruppen imellem 60 og 67 år. Dertil vil jeg gerne sige, at hvis de pågældende er folke- eller invalidepensionister, så kan reglerne umiddelbart anvendes, men det gælder ikke i det tilfælde, hvor der er tale om selvpensionister. Men dér kommer man jo altså i vanskeligheder, for hvis man giver særlige regler for folk, fordi de har deres indkomst som følge af en selvpension, men i øvrigt en indkomst, som ikke er større end den indkomst, andre mennesker har i kraft af andre forhold, f. eks. arbejdsindtægt, så bliver systemet slået i stykker, og derfor tror jeg altså, det vil være vanskeligt. Men det er naturligvis en af de ting, som også kan overvejes i forbindelse med en senere revision af boligsikringsordningen.

Jeg vil gerne sige til hr. Arne Larsen, som også var inde på dette, at der havde været ret begrænset tid til behandlingen af lovforslaget, at jeg deler den opfattelse, at dette er en lov, som bør holdes under bestandig observation både fra boligministeriets side og fra boligudvalgets side. Det er en ny lov, og den var for så vidt et overordentlig dristigt eksperiment. Jeg synes, det er et eksperiment, som er lykkedes. Der har været meget på svagheder, misbrug, ved selve ordningen, og dem er vi helt indstillet på at vi så vidt muligt vil prøve på at fjerne; men det er helt klart, at der må indhøstes erfaringer, og efterhånden som vi indhøster disse erfaringer, må vi også drage

[Boligministeren.]
omsorg for, at de giver sig udslag i form af ændringer i lovgivningen, såfremt dette skulle vise sig at være nødvendigt.

Men jeg vil gerne slutte med at sige, at efter min bedømmelse er boligsikringsordningen, sådan som boligforholdene er i vort samfund med de forskelligheder, der er i boligudgiften for de forskellige befolkningsgrupper og de forskellige boligtagere, en absolut nødvendighed. Den er simpelt hen udtryk for samfundets forpligtelse over for de unge og over for familierne med et voksende børnetal, som ville være henvist til deres egen skæbne, hvis vi ikke havde skabt denne ordning. Derfor anser jeg altså denne lov for at være nødvendig, og jeg slutter med på ny at takke for, at man har en så positiv holdning til den, og at man har givet lovforslaget en så hurtig behandling i udvalget.

Kai Moltke: Ja, det er kun nogle korte bemærkninger til boligministeren.

Det er jo fuldstændig rigtigt, at jeg hører med til dem, som sidste år stemte for denne lov; men hvis boligministeren ser efter, vil han også se, at der findes en mindretalsbetænkning, i hvilken jeg gør det til en betingelse for at forlænge loven for mere end ét år, at man tager hele spørgsmålet om grundlaget — det vil sige forsøger at finde andre former for grundlag end den skattepligtige indtægt — op ved den kommende revision af loven.

Og så lige nogle principielle ting. Mener boligministeren ikke, at alle her i folketinget repræsenterede partier og helst alle folketingets medlemmer i det rigest mulige omfang må være udrustet med samme udtømmende materiale; nemlig alt det materiale, som nu engang er nødvendigt for at se sagligt på loven fra alle sider? Ville det ikke være rimeligt, om selv ikke-udvalgsberettigede partier fik adgang til principielt vigtige henvendelser, til principielt vigtige forklaringer fra boligministeren på de forskellige ændringer osv.? Formålet med behandlingen af lovforslag her i tinget må vel være, at behandlingen bliver så saglig som muligt, og udgangspunktet for at kunne diskutere sagligt er jo viden. Derfor vil jeg gerne spørge, om ikke det var på tide at foretage ændringer i den praksis, at vigtige

materialer foreholdes enkelte af folketingets partier.

Boligministeren (Hastrup): Må jeg sige med hensyn til det første spørgsmål, nemlig spørgsmålet om hr. Kai Moltkes forudsætninger for sidste år at stemme for lovforslaget, at der jo netop i den mellemliggende tid er blevet foretaget en undersøgelse af selve indkomstgrundlaget, og man nåede altså frem til det resultat, som er kommet til udtryk i lovforslaget; man kunne altså af administrative og andre grunde ikke finde et bedre, men selve sagen er altså blevet undersøgt grundigt.

Med hensyn til det andet spørgsmål, hr. Kai Moltke stiller, nemlig hvorvidt alle her i tinget skal have adgang til alt materiale, mener jeg, at det er et spørgsmål, som sorterer under folketingets ledelse og folketingets administration. Boligministeriet vil naturligvis altid være indstillet på at rette sig efter, hvad folketingets ledelse, folketingets præsidium og folketingets forretningsorden måtte bestemme, thi intet er jo på nogen måde over folketinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om boligsikring.

Ændringsforslagene nr. 1-8, § 1, således ændret, og § 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri af 1958.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Sluttelig foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri af 1967.

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og § 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til sikring af borgernes frihed og fred [af Poul Dam m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. II) findes i tillæg A. sp. 1207, fremsættelsen i tidenden sp. 492).

Sagen sættes til forhandling.

Justitsministeren (Thestrup): I bemærkningerne til det foreliggende forslag henvises til det forslag til folketingsbeslutning om sikring af privatlivets fred og den enkelte borgers demokratiske rettigheder, som i første samling blev fremsat af medlemmer af det radikale venstres folketingsgruppe. Der var ved førstebehandlingen bred tilslutning til, at de problemer, som forslaget tog op, burde underkastes en grundig undersøgelse i et folketingsudvalg. Det udvalg, der derefter blev nedsat, stillede forskellige spørgsmål til justitsministeren, men på grund af valget nåede disse spørgsmål aldrig at blive besvaret. Justitsministeriet har imidlertid fortsat arbejdet med spørgsmålene, selv om udvalgsarbejdet blev afbrudt.

Regeringen er enig med forslagsstillerne i, at folketinget bør have lejlighed til at fortsætte arbejdet med disse meget betydningsfulde problemer. Vi er derfor indstillet på, at debatten i dag bør resultere i nedsættelsen af et nyt folketingsudvalg. Jeg tror ikke, det vil være heldigt på nuværende tidspunkt at søge at angive, hvorledes de enkelte problemer bør løses. For mig at se

er det væsentlige i denne sag, at vi får sat et grundigt undersøgelsesarbejde i gang. Jeg skal derfor indskrænke mig til nogle få bemærkninger om de enkelte punkter i det fremsatte forslag.

Forslagets punkter 1 og 2, forstår jeg, tager bl. a. sigte på den virksomhed, der udføres af politiets efterretningstjeneste. Derimod må man vel gå ud fra, at der ikke tænkes f. eks. på indsamling af statistiske oplysninger eller på kontrol med politiets bistand ved behandlingen f. eks. af familieretlige sager.

Med hensyn til politiets efterretningstjeneste kan jeg sige, at regeringen straks efter sin tiltræden har taget spørgsmålet om efterretningstjenestens registreringsvirksomhed op til overvejelse, og at jeg har haft et møde med det udvalg, der fører tilsyn med efterretningstjenestens registreringer og videregivelse af oplysninger. Overvejelserne er ikke afsluttet, men jeg er indstillet på til sin tid og i det omfang, det af sikkerhedshensyn er forsvarligt, over for det udvalg, der nedsættes, at redegøre for drøftelserne med kontroludvalget og for resultatet af regeringens overvejelser.

Punkt 1 tager måske også sigte på politiets registrering af straffe. Bestemmelsen om, hvilke oplysninger om tidligere straffe politiet må give, findes som bekendt i et cirkulære af 1962. Jeg er naturligvis villig til at drøfte spørgsmålet om en revision af disse regler med udvalget.

Om forslagens punkt 3, der vedrører oplysningsbureauerne, skal jeg blot sige, at det under den tidligere debat blev stillet i udsigt, at det materiale, som justitsministeriet har indsamlet, kunne indgå i folketingsudvalgets overvejelser; det er en selvfølge, at dette stadig kan ske. Selv om jeg som tidligere nævnt ikke finder det rigtigt i dag nærmere at gå ind på, hvorledes de enkelte problemer skal løses, mener jeg dog at burde fremhæve, at tanken om et almindeligt forbud mod enhver oplysningsbureauvirksomhed ikke er realistisk.

Punkt 4 i forslaget vedrører de oplysninger, der må indhentes i forbindelse med ansættelse af personale. Justitsministeriet har på foranledning af det tidligere folketingsudvalg fremskaffet en række skemaer, der anvendes ved ansættelse i offentlig tjeneste, og det er min opfattelse, at dette materiale